

LA TORRESA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Es bonica, exuberant
y amorosa, aquesta nena...
Volém dir que val la pena
de portarla al restaurant.

De dijous á dijous

MORAL SOFISTICADA—VICTORIA DE PER RIURE—
UN ARTICLE DE «EL NUEVO REGIMEN»

ESTIMAT, Pierrot; vaig llegir en lo número de LA TOMASA, corresponent á la setmana passada, que 'ls teus companys y tu teniau pensat publicar oracions místicas y consells pera anar al cel, en vista de que 'ls individuos de «La Fulla» perseguían los vostres escrits y láminas alegres...

—¿Y quin remey nos quedarà, Tomasa? La culpa de lo que 'ns passa la tenen los dibuixants del periódich, que á pesar de que sempre 'ls estém á sobre, dihentlos: «Noys, no juguéu, porque las vstras láminas son causa de que clavin al periódich, cada multa que 'l doblega» ells que son artistas de cor, volen presentar l' art en la mes nua realitat, y aquesta franquesa artística no es del agrado de certs hipócritas, los quals pera dissimular l' entusiasme que 'ls causa una dona de carn y ossos, gestionan que 's retirin de la venda las inofensivas donas de paper.

—No son tontos los tals subjectes.

—¿Y qué han de ser? Ja t' hi dit mes de quatre vegadas, que 'ls hipócritas tenen lo mon ficat dintre del puny. Encenent un ciri á Deu y un altre al diable, ells fan lo seu agost, y lo demés es musica celestial.

Una dona (dibuixada) en camisa, es per ells un atach á la moral y á las bonas costums; pero quan aquesta dona pestanyeja y lluheix las sevas formas en un escenari, no tenen prous gemelos pera mirársela. Jo coneix un *sócio* de la Fulla, qu' es un soci que 's pert de vista. Ell va treure de casa seva un magnífich gos d' aygua, porque encare no li deixavan oberta la porta, corria á fer demostracions de carinyo á una gosseta de la portera; ell va despedir á una criada porque va sorpéndrela á la cuyna, dihentse quatre parauletas amorosas ab l' escombriayre; ell, per fi, va plantofejat al seu fill Pepito, porque va descobrirli entre las fullas d' un devocionari una portada de LA TOMASA; pero parlant d' aquet senyor, si que ve com l' anell al dit alló de que qui es tuga net de culpa que tiri la primera pedra. Ell que va á missa diariament ab la seva virtuosa muller y que 's confessa dos cops cada setmana, té una querida al carrer de Espolsasachs y un' altra al arch dels Tamburets, y diu la criada per ell despedida que cada matinada s' aixeca ab la *excusa* d' anar á un lloch *excusat*, y no fa altre cosa que matar l' estona al quarto de la cambrera. Ell fá creure á la seva muller que t'è molta feyna en lo cassino; pero al cassino raras vegadas lo veuen, puig ahont no falta cap nit es al teatro, y no en los qu' hi actuan companyias que guardan lo degut respecte á la moral, sino en los que poden contemplarshi molsudas pantorrillas y

brassos ben tornejats. A cada representació de *La dame de chez Maxim*, l' hi vist á primera fila, y si algun conegut li preguntava lo motiu d' estar assentat tan aprop dels artistas, responia que se li escurtava tan rápidamente la vista, que prompte no veuria un ase á quatre passas. Lo dia del estreno d' *Aman-ti*, va impresionarlo tant la Mariani, qu' al sortir del teatro va corre á explicar los detalls de l' obra á la seva amiga del carrer d' Espolsasachs, y luego va arribarse á fer la deguda revista de l' esmentada producció á l' altra amiga del Arch dels Tamburets.

Per aquets bons senyors, la moral es d' estira y arronsa.

Estiran y arronsan segons la propia conveniencia.

Per ells lo dibuix representant una apetitosa filla d' Eva, perverteix las costums; per e ls una dona entera y verdadera, encare que 's presenti á sos ulls, com la *costella* del desgraciat pare Adam, sumeix en lo mes gran dels misticismes. Volen fernos combregar ab rodas de moli, pero ab tot y 'ls seus escarfalls, la bleada que vagin á plantarla en altres clatells, que en lo nostre ja fa molt temps que no hi criém llana.

A pesar de la *fulla* ab que cubreixen tots los seus actes; los veyém tan falsos y tan embusteros com realment son.

*
**

—Parlant un xich de cada cosa: ¿Qué m' en dius, Pierrot, de la derrota del Govern?...

—¿Qué t' refereixes á la votació del altre dia?

—A la mateixa.

Donchs, si ascoltas á n' en Silvela, t' enterarás de que fou una complerta victoria.

—¿A pesar de que 'l president va votar ab la majoria, trencant la costum establerta?

—¿Lo president va votar segons la seva conciencia.

—¿Y en Vilaverda, que 's va votar á sí mateix, com va votar?

—Segons la seva conveniencia; pero la qüestió es que vots son triunfos, y que 'ls ministerials van guanyar per un vot.

—¡Quina miseria!

—Siga lo que 's vulga, la veritat es que no va haverhi derrota, y que com, per ara, 'ls regeneradors no tenen ganas d' abandonar-lo poder ni á fum de sabatots, haurém de rosegat lo recárrech sobre l' impost de consums y otras gangas regeneradoras, si us plau per forsa.

—¡Que Deu nos ampari!

—Si, noya, porque del modo que 's van posant

las cosas, aviat, ni demanantlo ab llágrimas als ulls, trobarem en lloch ni un rosegó de pá.

**

—¿Qu' has llegit l' article d' en Pi y Margall, publicat en el *Nuevo Regimen*?

—Sí, filla meva.

—Qué 't sembla l' idea qu' exposa d' instaurar la República, al objecte de combatre l' ona reaccionaria qu' amenassa invadirho tot?

—¿Has dit la República?... ¿Qu' avuy fos y demá festa?

—Y respecte de que s' observan síntomas de descomposició de la patria, comprobats per la defensa que distintas regions están fent de sa independéncia ¿qué opinas?

—Que don Francisco, té mes bon nas qu' un gos de cassa, y que 'm dispensi 'l modo de comparar.

—¿Creus tu que la República podria agermanar todas las regions espanyolas?

—Es cosa segura.

—¿Consideras convenientes los desitjos del Sr. Pi y Margall de que 's donguin á las comarcas espanyolas Corts y gobernants fills de la región respectiva, que parlen son idioma natiu y qu' en ell s' expresin sos magistrats?

—Indispensable.

—¿Opinas que pot esser de bons resultats que cada comarca cuydi directament de la ensenyansa dels seus fills; que puga acordar las obras públicas necessarias al seu desarrollo, y que 'l Estat l' dirigirse á una comarca, ho efectuhi en la mateixa forma que 's dirigeix á las demás naciones?

—Tráctantse del programa de polítich tan consequent y de mérit tan extraordinari, es inutil que mes preguntis, porque las meas contestacions serian sempre afirmativas.

—Pero, ¿es posible que 's realisi tan hermós programa?

—Es aixó un enigma indesxifrable; pero jo recordo haver llegit, encare que no sé ahont, que quan un demana una cosa justa, si no l' hi concedeixan, es precís que se la prengui.

P. ERROT DE LA TOMASA.

‘Ls mestres d’ estudi

Vull contá ab ó repò ara qu' estich inspirat, per poch que l' estre m' ajudi, 'ls planys de necessitat de's pob es mestres d' es udi.

Entre las c'asses migradas pobretas y arruinadas que poblan á doll l' estera es de las mes desdixadas aquesta trista carrera.

De l' avens son l' estandart 'ls mestres, y d' hora ó tart se 'ls dará 'l seu ab justícia; mes ara ab tanta tristícia 'ls tocá la mala part.

'S presentan plens de ciencia y carregats de paciéncia à qualsevol pob'ació y sens' consideració 'ls fan prompte la senténcia.

Travallan la part moral cultivan la intelectual no descuydan l' es at físich, pro aquell que no acaba físich va á fer cap á un hospital.

No tenen propis ni bens, viuhén faltats d' aliments y per completar la plaga, no 'ls solen donar la paga 'ls ingrats ajuntaments.

Si volen fe oposicions ja están frescos; lamps y trons! puig per mes que tingan trassa, han d' emportarse carbassa sí no tenen padrins bons.

Están molts necessitats, van de tacas carregats, se 'ls veu tristos y flacots, so'en dur dolents tarots y vestits estropeliats.

Sas feynas troban molt caras la majoria dels pares, y per no ferlos agravis han de sortirne 'ls fills sabis mal tinguin todas las taras.

Fés que resulti un aleta un minyó curt de xaveta do'ent entre los pi jors, y pagarán ton esforços dante al mes mi ja pesseta.

Y encare per gran defici hi ha qui 't merma 'l benefici y com cobra gran soldada venen y prenen per vici lo no pagar la mesada.

Per altra part, sentireu queixas d' ells per tot arreu: que no aprén res la quitxalla... pro la sabata badalla ensenyant 's dits del peu.

No es lo pi jor mal de s mals

lo tractar ab animals ó haver de menjar cigrons, du resultats mes fatals lo ser mestre de minyons.

Lo no cobrar aclapara pero hi ha pi jor encara, puig a'gún pare bergant per defensá á son infant 't vol reventar la cara.

Un consell tinch que donar á aquell que vullga estudiar y en aconsellar soch destre, que no pretengui ser mestre antes... que 's tiri á la mar.

Es una carrera seria y hasta de ciencia te deria pro 'ls mestres generalment quan no están més malament passan bastanta miseria.

N' hi ha també de distingits qu' á fé de neu ne van tips formantne rara escepció, 'ls mes viuhén ab doló mal menjats y mal vestits.

Noyas que os voleu casá, si os arriba á demaná algún mestre prim de tripa sens' altra cosa indagá podeu ferli pam y pipa.

RAPÉVI

HISTÓRICA

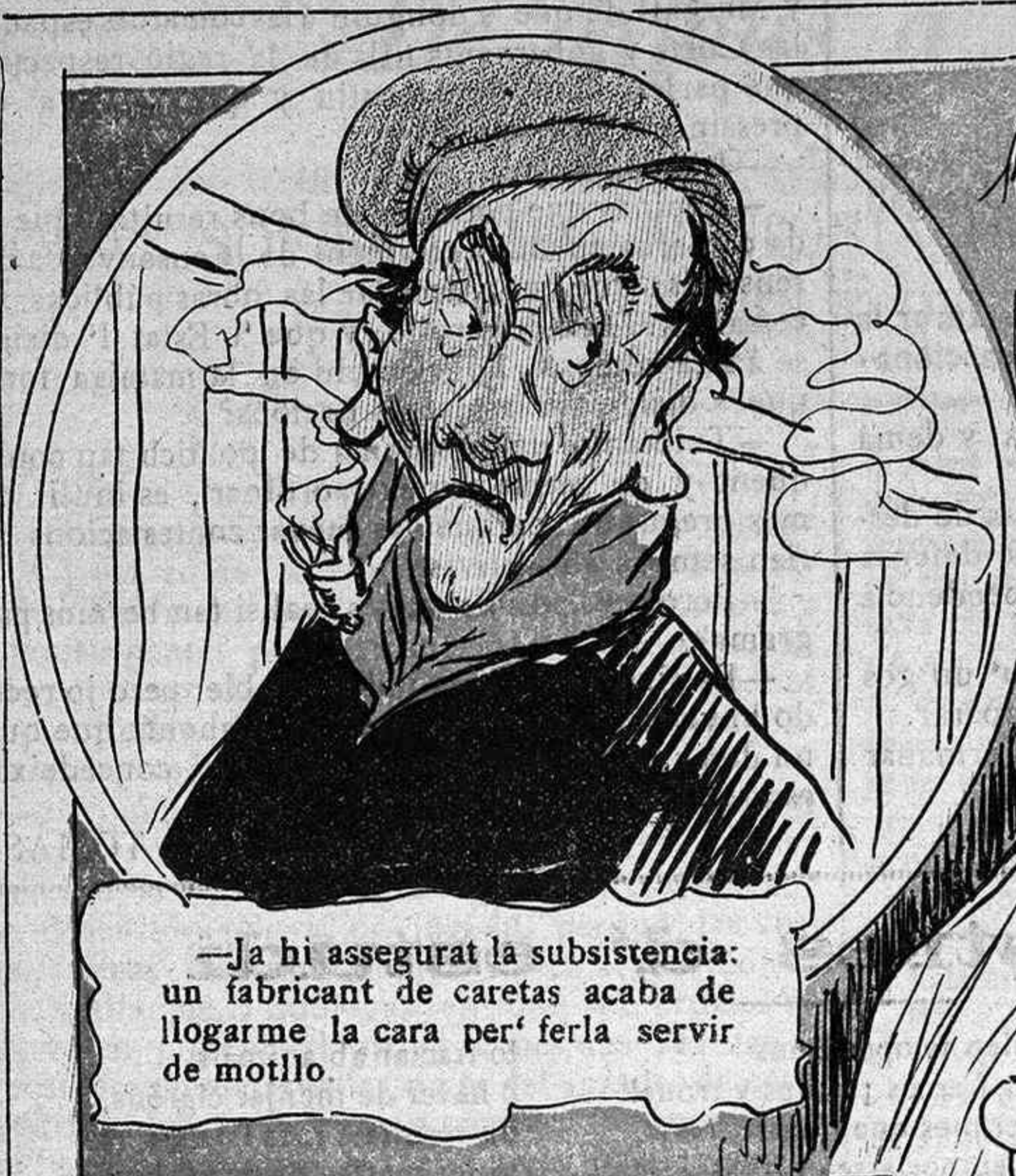
Apenas había entrat l' últim barco de la flo'a de las Indias en lo port de Cádiz, (any 1762) que lord Bute, embaixadó de Inglaterra, demaná una explicació precisa y clara del *pacte de familia*, que s' havia fet ab la Fransa, dihent, «que una negativa, sería considerada pera 'l seu govern, com una declaración de guerra, que

é'l entenía de todas veras, en perjudici de Espanya» La rebé 'l rey, y li contestá:

—«L' esperit de soberbia que domina al govern británich, ha declarat la guerra á l' Espanya desde 'l moment que ha faltat á la dignitat del rey, per lo tant, 'l embaixadó inglés podrá marxar quan y de la manera que vulgui.»

E.

PRELUDIS GARNAVALESOS

—Ja hi assegurat la subsistència: un fabricant de caretas acaba de llogarme la cara per' ferla servir de motllo.

—Lo meu home diu que va a vetllar a un amich, y 'm sembla que se 'n deu anar a ballar al Liceo.
¡Sort té de que en la meva joventut, jo li havia fet la mateixa jugada, mes de quatre vegadas!

—Diu l' amo de la casa, que si vaig al ball ab éll, me perdonarà lo trimestre que li dech: ¡Pero, m' han promés tantas cosas en aquet mon, y m' en han cumplert tan pocas!...

—Ab aquesta cara y un barret de copa, seré 'l terror del Liceo. Sobre tot quan s' enterin las máscaras de que pago sopars.

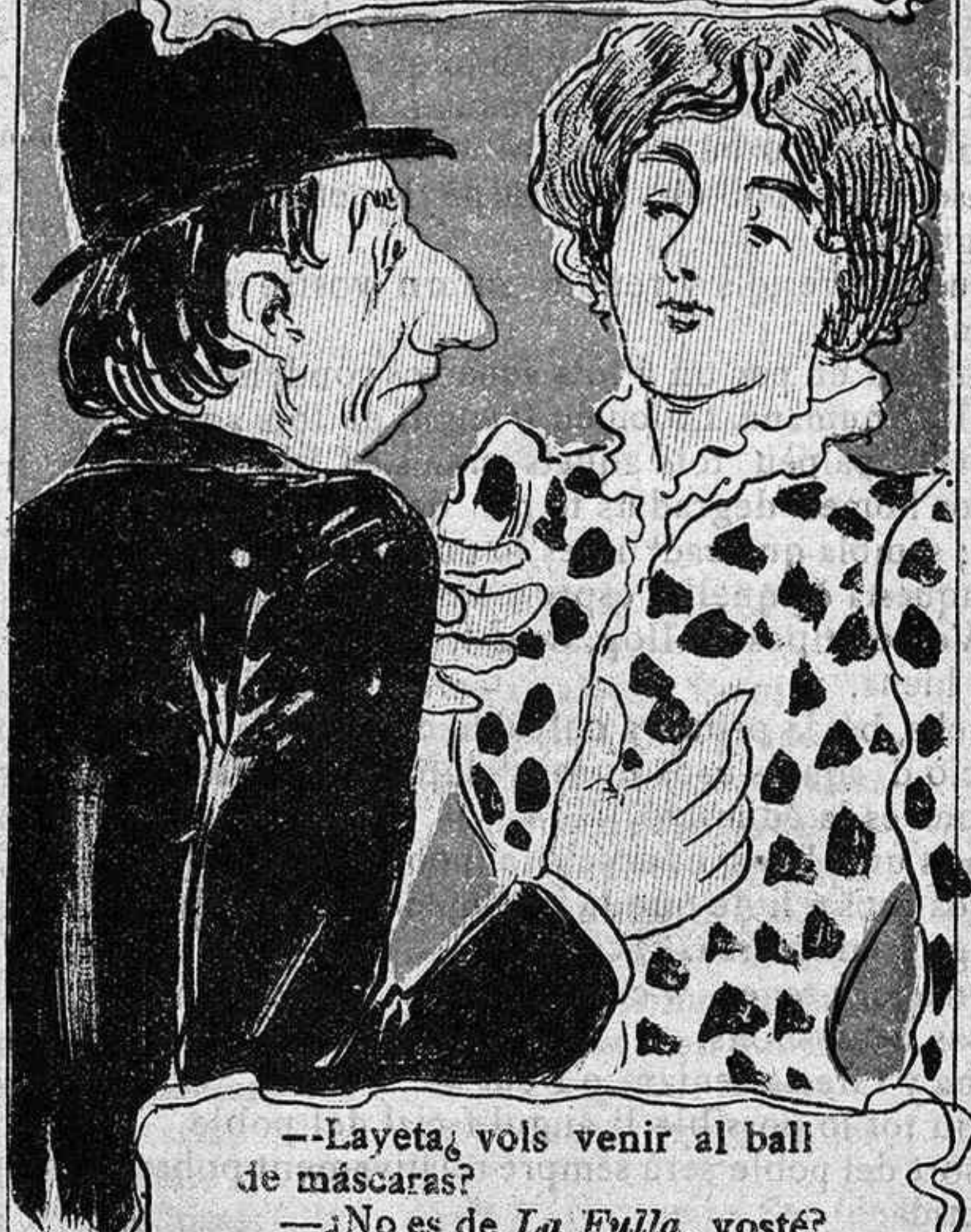
FF

BALLS DE MÀSCARAS

—Soch molt mona y molt honrada,
mes per poch tinch un treball
al veure que en tot lo ball
no hi ballat ni una vegada.

—Apa, jo entut valenta,
si lo meu bras acceptant
me porteu al restaurant
serè molt condescendent.

—Layeta, vols venir al ball
de màscaras?
—No es de *La Fulla*, vosté?
—Calla, dona; que no s'ea
enterin los de LA TOMASA.

S. Bernat

LO POBLE

(De Víctor Hugo)

Article sempre del dia,
del qual me 'n rento las mans;
y 'l trasplanto als governants
Vilaverda y Companyia.

Lo poble té fam; lo poble té fret. La misèria l' empeny al crim ó al vici. Tin guém pietat del poble á qui 'l presidi roba 'ls fills y 'l bordell las fillas. Teniu massa presidaris; tenui massa prostitutas.

¿Què proban aqueixas dos llagas? Que 'l cos social té un vici á la sang.

Gracias al poder, esteu reunits en consulta á la capsalera del llit del malalt; ocupéuvos bé de la seva enfeimetat.

Aqueixa malaltia del poble la tracteu malament; estudiéu la millor. Las lleys que feu, com qui estén receptas, no son més que paliatius, no medicinas; recursos de metje que no entén 'l mal... ó no 'l vol entendre.

La meytat de vostres códichs es rutina; l' altra meytat, empirisme.

Lo presidi es una manxiula absurda que deixa re-xuclar, després d' haverla empitjorat, casi tota la sang que extreu.

La pena de mort es una operació bárbara.

Disposats com estéu á fer eonomies, suprimiu la plassa de butxí: per aquí heu de comensar.

Ab lo sou dels butxins, ab l' impost dels gastos inherents á la pena de mort y ab lo que costa 'l sosteniment dels presidis, podéu aumentar lo número de escolas y pagar bé als mestres d' estudi.

¡Penséu ab lo poble! .. Escolas pe 'ls petits; tallers pe 'ls grans.

Aneu als presidis y reuniu entorn vostre á tota la xusma.

Examinéu un per un á tots aqueixos condempnats per la lley humana. Calcu éu l' ángul de tots aqueixos perfils, palpèu tots aquets cranis. Cad' un d' aquestos homes degradats tè per dessota son tipo bestial; sembla que cad' un es lo punt de intersecció entre aquesta ò aquella especie animal y la humanitat. Veuréu tipos de llop, de gat, de mico, de buitre, de hiena.

Donchs, bé; la primera culpable de la mala conformació d' aquets caps es sens' dupte la naturalesa, la segona es la educació.

Donéu una bona educació al poble; desarrolléu aquestos caps á fi de que la inteligencia que cobetjan puga engrandirse.

Las nacions tenen 'l crani be ò mal format, segons sas institucions.

Roma y Grecia tenian lo front alt

Obriu tot lo possible l' ángul facial del poble.

La sort del poble serà sempre relativament pobre, desdixada.

Per ell, lo treball dur; los fardos pesats.

Examinéu la balansa: en lo platet del rich tots 'ls plahers; en lo platet del pobre totas las angunias.

La eterna qüestió social descansa sobre 'l cap del home del poble.

Aqueix cap está plé de llevors útils.

Pera que maduri bé inoculéuli la virtut.

Aquell que assassiná en los camins, hauria sigut un dels homes més honrats.

Conrehéu, reguèu ab l' aygua de la ilustració lo cap del poble y no tindréu necessitat de tallarlo.

Ó sino... ¡ay del poble! més també ¡ay de vosaltres!»

*
*
*

Ja sabém que per més que 'ls hi digui tot això l' ánima de 'n Víctor Hugo, n' farán tant cas com... si 'ls digués Llúcia.

Sino que avuy, á propòsit del indult d' aquells infelissos de Montjuich, hém cregut d' oportunitat recordar lo concepte que 'n tenia format en lo séu pais allavoras dels governants y del poble l' autor dels *Miserables*.

¡Si ara ressucités aquell gran pensador y prenguéis nota del Estat espanyol y del poble d' Espanya, 's convenceria de que encare n' hi han poch de presidis aquí. Lo que falta fer es deixar anar als que hi son y omplirlos de mils presidaris que 's passejan ab levita y copalta; precisa un cambi de brusas ab americanas y chaqués; una institució de la gorra pe 'l barret; una permuta de la mantellina ab lo mocadó al cap.

Y com que alashoras 'ls causants de la perdició del poble estarian ben desats y 'l poble ben curat de sustos, aquet treballaria de ferm, 's guanyaria la vida y se la possaria bé del tot.

Y... no apunto més perque potsé encare 'm sortiria 'l tret per la culata.

PEPET DEL CARRIL.

Refrans ab salsa

✱

Que fan més quatr' ulls que dos,
es cosa molt natural;
també sab tothom qu' un got
es mes xich qu' un orinal.

—

Al que 's lleva demati
(e npre dihen) Deu l' ajuda,
donchs per 'vermhi jo llevat,
cayent, m' hi romput la cuixa.

—

Al pagès endarrerit
cap anyada l' hi es bona;
piixó encar' es si la dona
li pareix gaire seguit.

—

Diu que, la mort may te culpa
per mes qu' à tu 't fassi un tort,
y si te culpa, 's disculpa
carregant també ab el mort.

ABELARDO COMA.

Oh, la regeneració

Lo comte de las Almenas
don' pallissas á tot drap
y passa angunias y penas...
y 'n surt ab las mans al cap.
Als avis de la patria,
en comp es d' ajudal,
se 'ls hi arronsa 'l llombrigo
quan escup un general.
Demostrantse ab tot aixó,
que la patria s' encamina
á la regeneració.

Del Congrés, la majoria
dels *cuneros* y farsants
prén á guassa cada dia
los anhels dels catalans.
Los *pares* de la patria
uns solemnes tauls
sa templansa demostran
prodigan: nos mil insults.
Resultant de tot aixó
qu' ara aném pel camí recte
de la regeneració.

Los fabricants mes gitanos
que robant s' han enriquít,
per ferhi 'ls jegants y nanos
se'n van á Valladolid.
Renegan dels polítichs,
ho volen tot matar
y al últim sols acordan
que paguem lo pá mes car.
Y també per' quet cantó,

ab tren rápit marxa Espanya
á la regeneració

En Sagasta y en Romero,
en Silvela y en Tetuán
per pujar al candelero
de promesas be 'ns en fan
Pro al empunyar la tralla
nos tractan com á bens
y tan sols *regeneran*
als amichs y als seus parents.
També, dochs, per quet cantó,
'ns resulta de primera
la gran regeneració.

Per contemplar las vils lluytas
d' un toro ab tres fieras més,
tot un poble somia-truytas
va anar al torin, en pes.

Per descuyt lamentable
s' afusellá á la gent,
mes, com guanyava 'l toro,
tothom va sortir content.
Demostrantse ab tot aixó
qu' a Madrid li fan 'l mánech
á la regeneració.

Vé un barco de Filipinas
ab un cárrech espantós
de salesas, caputxinas
y frares de tots colós.

Com qu' encar no teniam
prou temples y convents,
quan arriui aquest barco
¡diu que 'n fundarán á cents!
Fomentant la religió
será 'l modo d' acostarnos
á la regeneració.

Per las fábricas de fora,
á Sabadell y á Ripoll,
la classe treballadora
fa aná a's amos de corcoll.
Si be es justa la *huelga*,
no vol la autoritat
que sigui la victoria
per l' obrer, sempre explotat.
Per xó repartint *crostó*
diu qu' arrivarém més prompte
á la regeneració.

Si volém *regenerarnos*
fiém sols en nostre esforços,
¡puig no més per explotarnos!
fan l' ull viu aquets senyors.
Promesas de polítichs,
paraulas de farsants,
son los medis que serveixen
per tení 'ns lligats de mans.
Sols á copia de *bastó*
lograré n qu' arriui 'l dia
de la regeneració.

M. RIUSECH.

Dedicatoria

A las noyas de Premiá de Mar

AIXERIDAS premianesas;
admirant vostres bellesas,
estich com embabiecat;
y com soch poch aixerit,
sols sé dirvos ab escrit,
que 'm teniu lo cor robat.

Com os veig tan escotadas,
que aneu al ball (1) disfressadas,
ab trajo vermell ó blanch;
que vestiu curtas faldillas,
y ensenyeu las pantorrillas,
la vritat la baba 'm cau.

Sou divinas, seductoras,
y 'n tocant á balladoras
gronxant vostre cos bufó;
jo estich cert que ballariau,
si acás ocassió teniau,
á la punta d' un punxó.

La brometa os agrada,
sols una cosa os enfada,
y aixó os honra d' alló més;
y es si un jove se os propassa,
ó ab la seva manya y trassa,
vol fer corre 'ls graponés.

No teniu res d' orgullosas;

sou amables y festosas
ab un jove si es prudent;
pero, aixó sí, sou capassas
de donar trenta carbassas
á un jove si es imprudent.

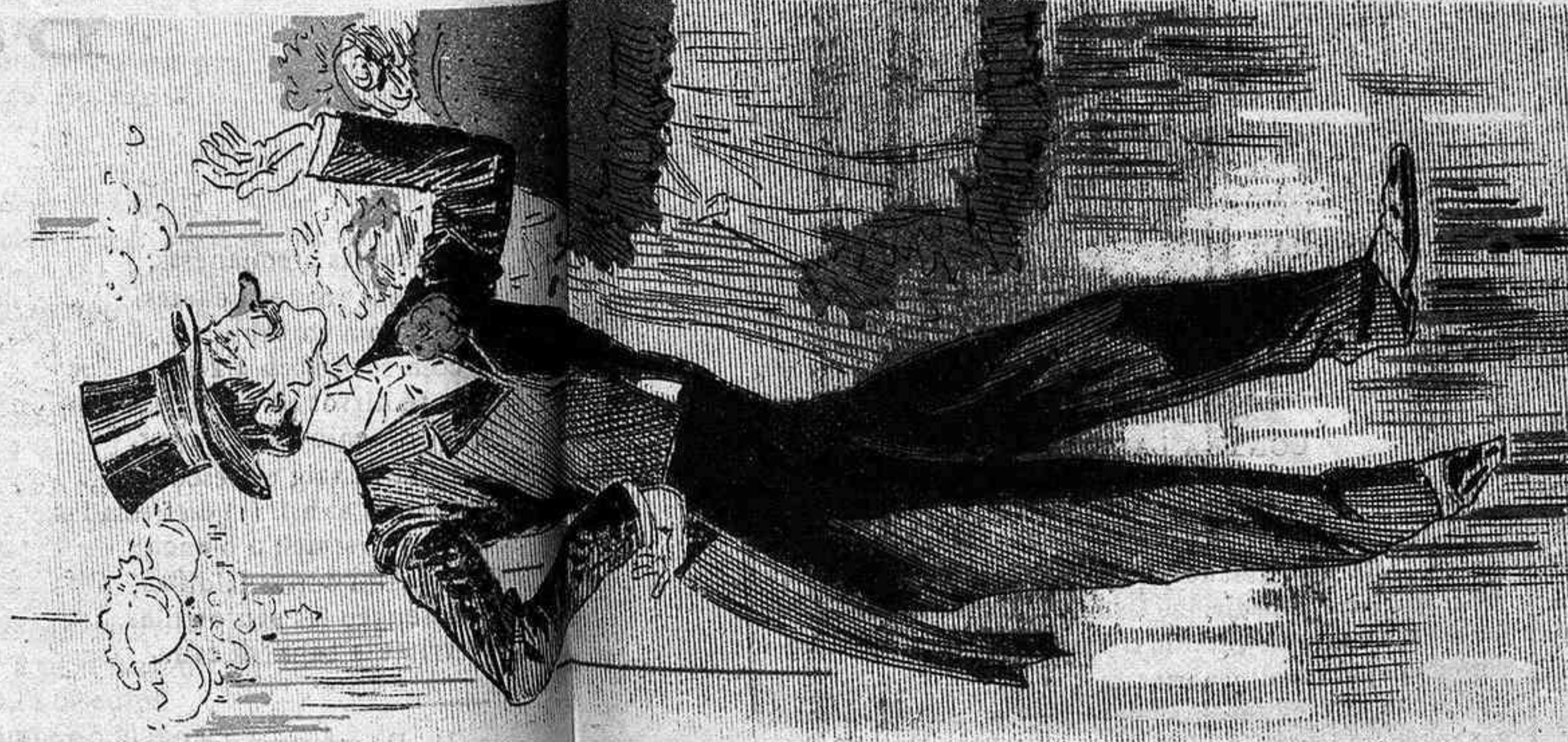
Y per últim, tinch de dirvos,
si os plau ballá y divertirvos
ab un qu' es molt balladó;
que sab ballá ab molt salero
el ball inglés, 'l bolero;
ja ho sabeu, aquí soch jo!

NOY DE LA SAL (de Premiá).

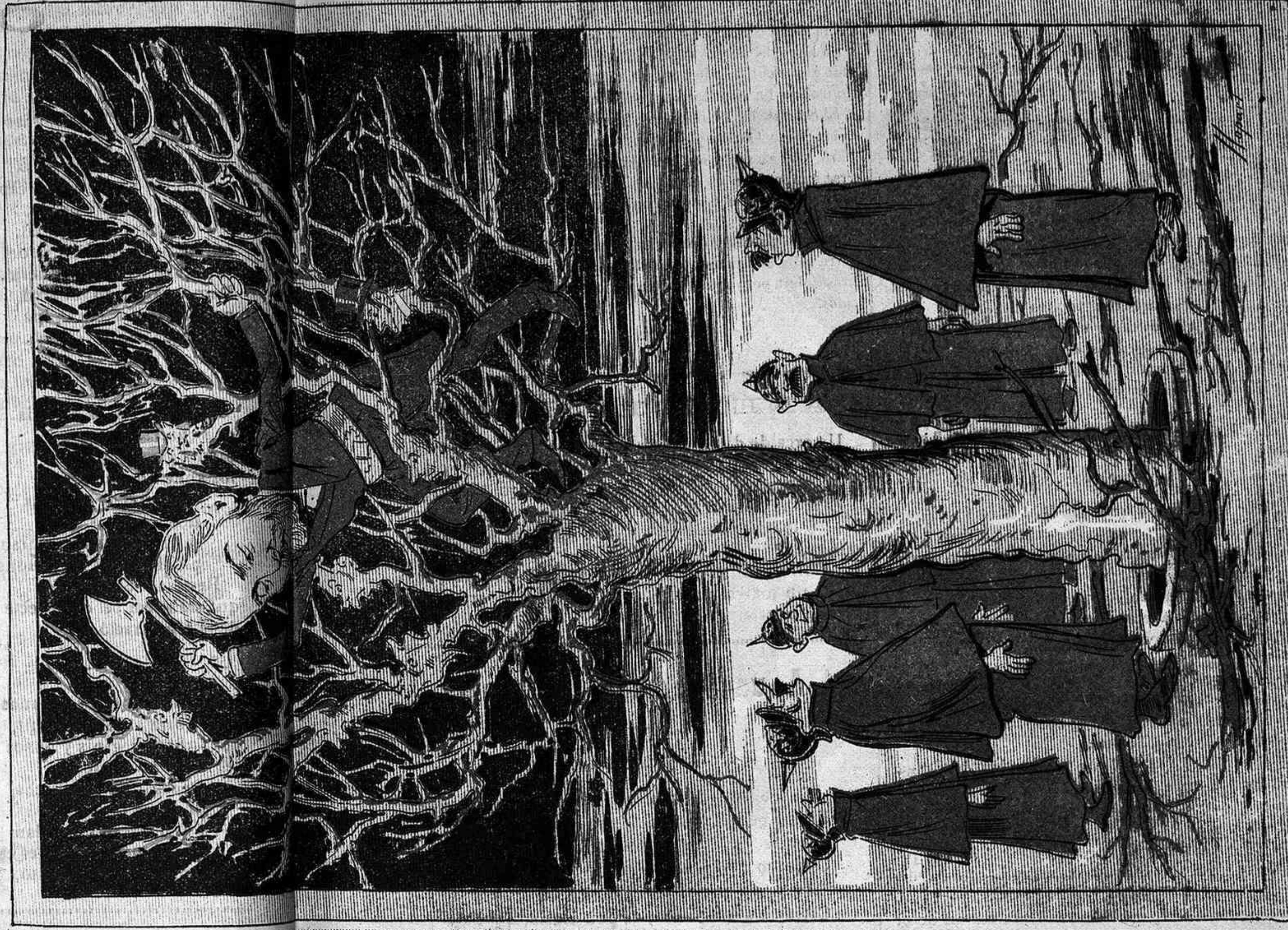
(1) De máscaras del Centro «La Amistad Obrera.»

Fassin lo que vulguin els regeneradors del Carnaval: els eterns mantenedors, son aquestos. Els mascarons de la gana.

Un de la Fulla que va al ball per vigilar.

La careta d' actualitat.

Ara que 'ns trobem en época d' espurgar als arbres, es una llástima que 'l batlle interino no aprofiti la vida que 'l hi queda per fer una bona escapada al gran plátano municipal.

ROMEA

Bon exit ha obtingut lo saynete titulat *La planxadora*, puig conté escenas escrites ab molta gracia y sos personatjes están dibuixats ab bastant acert encar que alguns moments son autor los caricaturisa un xich massa.

No duptém que *La planxadora* un cop sos intérpretes lo desempenyin ab més dessembrás, será un saynete que obtindrà per complert lo favor del publich.

Al final fou cridat son autor, que ho resultá ser lo senyor Capella.

En ensaig actualment hi ha *La neboda* comedia en 3 actes del Sr. Baró.

NOVETATS

La escullida concurrència que cada dia a' issteix en aquet teatro, doná mostrás dimecres passat de son bon gust, aplaudint ab verdader frenessi lo drama del notable escriptor italiá Marco Praga, titulat *La mamma*.

La obra es altament humana y perteneix de ple á la escola italiana, que sense apelar al *realisme* francès, s' b comoure y arrebatat per la vritat de la pintura de las passions que afectan á la humanitat.

La mamma, pinta com son titol indica l' amor maternal, sas escenas están desarrolladas ab una facilitat magistral com espontaneament deliciosa, puig no hi ha lo mes petit rebuscament ni convencionalisme.

Ab tals condicions, natural era que la obra de Praga, tingués un éxit notable y ho fou tan superior, que no duptém que *La mamma* será uua de las obras que 's recordin ab més regositj de la present temporada.

Molt contribuí á son exit, la inmillorable execució que hi donaren tots los artistas, ja que 's feren acreedors al delirant aplauso obtingut las Sras. Mariani y Farina y lo senyor Paladini, que un cop mes s' acreditá de ser un actor notabilissim y que desempenya los personatjes á ell confiats ab una naturalitat pasmosa, que 'l coloca á un dels primers puestos de la esena.

Pera ahir estava anunciada un' altra obra de Praga, titulada *Le Vergini*.

Veurém si será digne companyera de *La mamma*.

CATALUNYA (Eldorado)

Lo nom respectable que en lo *género chico* han lograt los Srs. Burgos y Gimenez sigué lo motiu de que dimars passat casi 's vejes ple aquet teatro ab motiu de tenir l' och l' estreno de *La familia Sicur* original de dits autors.

No estigueren en la mencionada obra gayre acertats en son comés, puig que si bé los tipos son ben delineats, hi ha falta de *sustancia* en l' argument, complert olvido de xistes, precipitació gens justificada en lo final, aixó en la part del Sr. Burgos. Respecte al compositor Sr. Gimenez, tan reputat com á músich concertista, en *La familia Sicur* hasta va olvidar sa fama, ja que en dita obra hi ha una pesa sinfónica que podia treballarhi á sas *anchas*, y no n sortí gayre ayros.

Al final de la obra, sigué aquesta protestada, no volguent lo públich saber ni lo nom dels autors.

GRAN-VIA

Una nova obra 'ns ha d'inat en la pasada setmana y ab tot y no haverhi pintat cap decoració y sense lo bombo acostumat á obras fillas de autors reputats y que devegadas... se equivocan, ha resultat ser verdader éxit.

El bautizo es la obra de referencia, sentne autors de la lletra lo Sr. Cortés y de la música los mestres Srs. Dobas y Pará, que ab tot y ser completament desconeguts, han lograt simpatisar per complert, ja que ha fet de *El bautizo* un saynete *comme il faut* que no duptén viurá molt temps en los cartells.

Está en ensaig *El patio*, del jermans Alvarez Quintero y 's travalla activament pera montar un espectacle escrit espresament per' aquet teatro ab lo titol de *A paisés desconocidos*.

UN CÓMICH RETIRAT.

ANÉCDOTA "REAL"

Un arcalde d' un poblet de mala-mort va fer una arenga devant del rey Fernando VII, passant 'l bon home la pena negra pera eixir del pas ab son discurs.

Al acabar, s' acostá al rey y li preguntá:

—¿Que desitja sa Majestat que digui á n' aquets honrats veíns?

—Pots dilshi, contestá 'l soberá, que tots dos hem passat un mal rato: tú pera pronunciar l' arenga; jo pera asco'tarla.

A una garbada de verola

Sonet

Garbell mal fabricat per la verola,
Fet ab pell esbotzada de timbala;
Paret feia mal-bé ab mil cops de bala,
O blanco d' algun tiro de pistola;
Mes sots que carretera tens tu sola;
Carrer mal empedrat; de pou escala;
Escorradora en que lo peix se sala
Mientras, mirantsho trist, lo gat miola.
Per ratas rosegat tros de candela,
Carota que á una bresca se assimila,
Brodad, del que ha saltat ja la antiguela...
Te 'n diriam com estas una pila.
Pero sent tu garbell y no sent nula
Garbella lo que hem dit, y 'l que ets calcula.

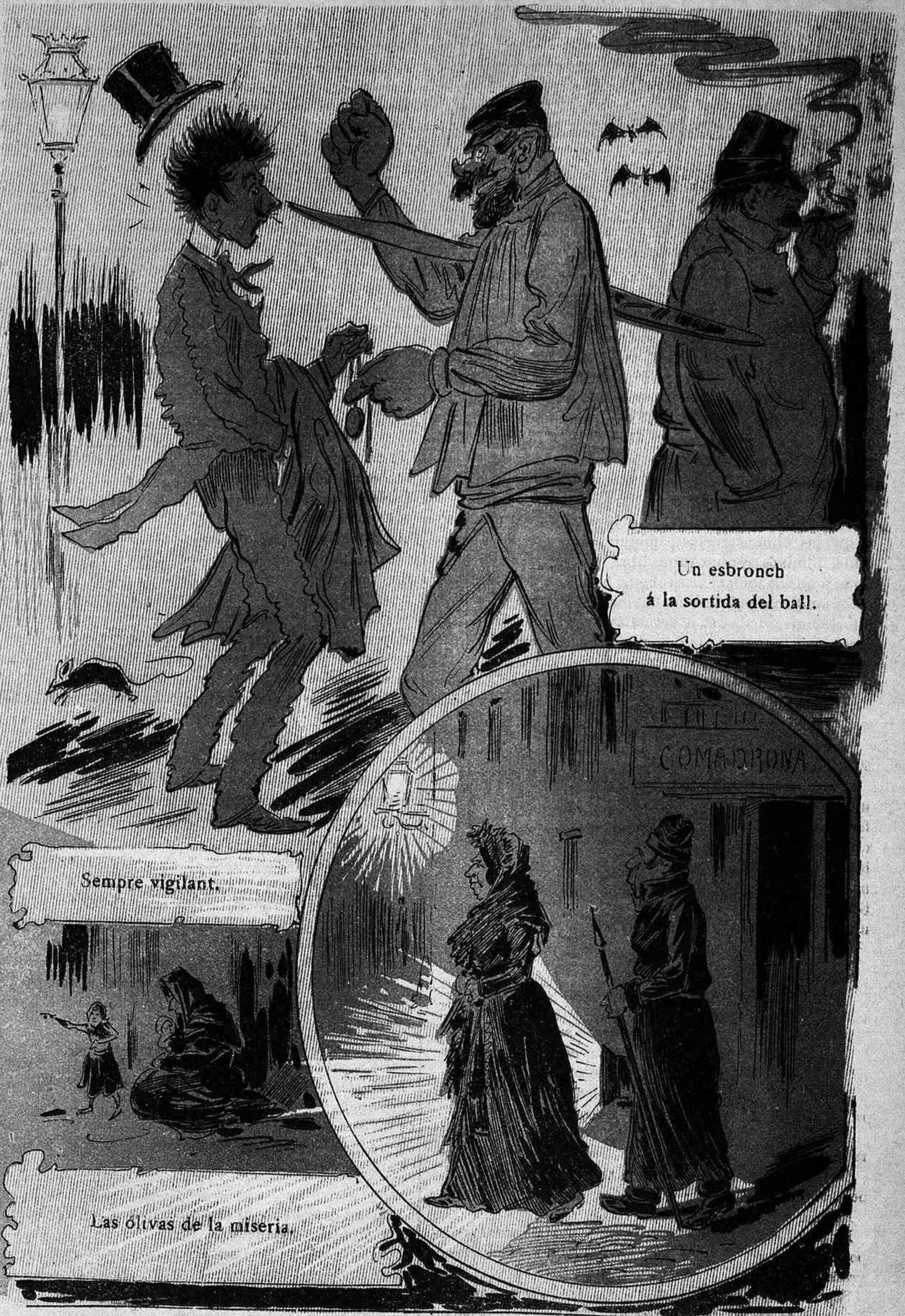
S. P.

CONTRA LAS FORMIGAS

Recomeném als pagesos que 's vegin perjudicats per ellas, que 'ls tanquin lo pas ab unas quantas gotas d' ácit fenich, en la seguritat de que 'as formigas fugirán mes que depressa. Pera impedir que las formigas assaltem los arbres fruyters, bastará envoltar lo tronch d' aquets ab un drap de cotó empapat en oli fenicat.

¡Tan fácil fos evitar los danys que causan certas formigas regeneradoras, que deixan buydas las caixas dels contribuyents!

LA TOMASA
BARCELONA DE NIT

Un esbronch
à la sortida del ball.

Sempre vigilant.

Las ólivas de la miseria.

La senyora Catarina, con real título.

Estimats lectors: En aquets temps de sana regeneració—que Deu 'ns mantinga molts anys—los periòdichs alegres que cultiyan lo gènero picaresch, están en continuo perill.

De nosaltres podèm dir que, per ser massa atrevits y epigramàtics, hem suferit en menos d' un mes, las consecuencias d' unas denuncias, que s' han traduhit en crescudas multas, recullida de la edició y pago de las costas corresponents.

Aquestas brometas regeneradoras, com es de suposar, nos han fet poquíssima gracia, y com siga que de no cambiar de rumbo, lo senyor fiscal no 's cansaria de demanar pera nosaltres la imposició de novas penas, hem determinat, que, per ara y tant, LA TOMASA modifiqui un bon xiquet lo seu caràcter lleuger y alegre. Hem resolt qu' ella, qu' era sols una débil imitació dels periòdichs francesos entregats a la alegria, se converteixi en una noya senzillament candorosa ab los seus ribets d' ilustrada y erudita.

A dit objecte, no esperin los nostres favoreixedors, hasta que las circunstancias cambihin, saborejar los estimulants dibuixos, representant fillas d' Eva, mes ó menos nuas, á que 'ls teniam acostumats; ho tenim prohibit.

En son lloch publicarem láminas representant los mes interessants successos d' actualitat, y altrás, que, per sa ignocencia pujan contemplar sense ruborizarse desde 'ls seràfichs fulleros als lluisos y fillas de Maria.

En lo text també hi introduhirem algunas modificacions. No insertarem cap treball, que no siga ben madur y reposat barrejant ab las noticias de caràcter local ó polítich composicions purament literarias, curiositats y datos, noticias y descubriments científichs.

Creyèm inútil consignar que procurarem imprimir al nostre periòdich la major amenitat possible, y que es preferible que tots plegats nos atemperem á las circunstancias, que no que, perque vejessim continuament recullidas las nostres edicions ó perque 'ns cansessim de satisfacer una multa darrera l'altra, determinessim retirarnos per escotillo, lo qual nos privaria del agradable tracte que sostenim setmanalment ab los nostres favoreixedors.

Paciencia y non grunyatis!..

En lo cartell dels jochs florals humorístichs, organissats per la Comissió de festas del pròxim Carnestoltas, se consignan los següents premis y condicions:

Una *co'* y *flor* natural, á la millor composició poética, qual tema 's deixa al bon gust del autor.

Lo poeta premiat podrá elegir la Reyna de la festa y será declarat Mestre en Gayre saber fer riure.

Titul de soci d' merit y un gros bombo ab 500 sebas, al millor projecte que 's presenti de «Desconcert económich.»

Los accésits del primer y segon premis, serán artistichs pergamins.

Premis extraordinaris:

Primer.—Un objecte científich, á la mes ben escrita composició que tracti de la monomania que hi ha ab lo fonógrafo.

Segon.—Un retrato tamany natural, á la mes bonica y ensopegada composició poética que mes be canti 'ls perju-

disis qu' ha fet y qu' está fent lo descubrimient de la fotografia.

Tercer.—Una pinya de debó y 500 pelas, á la millor composició ó descomposició de tema lliura.

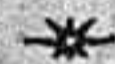
Las composicions deuen esser enviadas als Quatre Gats, carrer de Montesion, fins á las dotze del mati del dia 18 del corrent mes de febrer, ahont se donará rebut de las que 's presentin. Deuen també esser inéditas y anar acompanyadas d' un plech clos contenint lo nom del autor y en qual sobre vagi 'l lema de la composició.

¡Animo, estimats cola' oradors de LA TOMASA! esmoleu be la ploma, y no deixeu de concorre á aquet certamen que 's celeb arará en honor del Sr. Carnestoltas, y qu' es d' esperar, que, en lo seu gènero, será una festa importantissima.

Lo govern que, donant una ditada de mel als obrers, ha publicat una lley sobre 'ls accidents del treball, se proposa en cambi, aumentar lo tribut de consums, qu' es lo, que mes directament afecta al proletar.

Ab aquet govern succeheix lo mateix, qu' ab aquell subjecte, que va fundar un hospital; pero avants va fer los pobres.

AYGUA DE LA REYNA D' HUNGRIA

Los components d' aquesta aygua, son una part de esperit de vi ó ayguardent y dos de flors de romani. Lo conjunt convenientment filtrat, constituheix una exquisida essencia de tocador y pot també aplicarse sobre las cremadas.

Aquesta recepta va donarla á Isabel, reyna d' Hungria, un ermitá á qui may havia vist ni conegut—no podèm dir nosaltres lo mateix d' en Silvela—y al que no va tornar á veure may mes—qu' es lo que voldriam que 'ns succehis respecte d' en Vilaverda. La creencia popular es que l' ermitá que va donar la recepta á la esmentada reyna, no era ermitá, sino un angel que va disfressarsen.

Creyèm que 'ls santurrons de «La Fulla» serán de la mateixa opinió.

Nosaltres també.

A costumats com nos té á suhar tinta la política regeneradora, no estranyarán los nostres lectors, que 'ls comuniquem una recepta pera fabricar una tinta tan bona com barata:

Agallas picadas, 2 onsas

Goma arábica, 1 »

Dits ingredients se fan bullir en mitj litro d' aygua durant trenta minuts; se deixa refredar lo liquit obtingut, y 's cola desseguida, anyadintshi un' onsa de caparrosa, disolta avants en dos onsas d' aygua.

Ab aquesta tinta lo mateix pot escriures una carta á la xicota, qu' extendre la conmutació de pena á qualsevol processat de Montjuich.

Ha sigut concedida la gran creu d' Isabel la Católica á D. Mariano J. Altolaguirre, Delegat d' Hisenda en aquesta provincia.

Ja es una bona creu...

No 'ns referim al Sr. Altolaguirre, sino á la d' Isabel la Católica.

Se diu que hi ha un desafio pendent entre 'ls diputats Srs. Montilla y Rancés.

Aquet Rancés, es lo mateix gos de presa que va deixa' anar en Silvela contra 'l nostre paísá Sol y Ortega.

¿Pera que serveixen los carretons dels gossos?

Lo segon ball de mascaras que dongueren las societats «Latorre y Cervantes» en lo elegant teatro de Novetats en la nit del dissapte ultim se vejé tan concorregudissim y la concurrencia fou tan lluhida, que lo millor elogi que en honor á ell creyém se deu fer, es dir que resultá superior á lo que podian imaginar las directivas d' abduas societats.

Rebin donchs, la nostra mes coral enhorabona y... fins á un altre any, que aqueixa era la veu dominant de las alegres mascaretas y elegants senyoretas que vestian luxoso trajos de Societat.

MODO DE TREURE TACAS

(No 'ns referim á las que 's treuhen en las caixas d' empenyos.)

Las tacas d' oli, greix, y suhor en la roba de llana ó seda desapareixen per medi del sabó, la fel de bou y la essencia de trementina.

Las tacas de tabaco, cervesa, maduixas, gers, cireras, vi, moras, etc. se treuhen ab aygua y sabó de las telas blancas ó ab aygua y algunas gotas d' oli de vidriol, las de las telas de color.

Las tacas de xocolate y de café desapareixen per medi del aygua y sabó ó un rovell d' ou disolt ab aygua calenta.

L' esperit de vi disol bé la cera, las rehinas, la trementina la pega, y tots los cossos rehinosos que tacan mes ó menos.

Las tacas de tinta se treuhen ab lo such de llimona ó ab crémor-tártaro.

Ab lo crémor se fan desapareixe també las tacas de rovell.

Per treure las tacas de certas conciencias regeneradoras no s' ha descubert cap recepta.

Lo Tribunal Suprém ha dictat sentencia contraria als dos recursos entaulats contra l' Ajuntament d' aquesta ciutat pe 'ls Srs. Canadell y Villavechia, sobre indemnizació dels terrenos ahont va aixecarse 'l pabelló d' Agricultura, en la Exposició Universal de 1888.

Es aquet un dels pochos cassos en que, á pesar de tenir rahó l' Ajuntament, los tribunals l' hi concedeixen.

Lo Sr. Canadell qu' ha sigut escolá del Cabildo municipal, ab rahó podrá dir, que sols per ell han sigut aixutas las canadellas.

Lo general Ottis ha decretat l' indult dels filipins que 's sometin als nortamericans, declarant que considerarà com á bandolers als que persisteixin en sa actitud de resistencia.

Quan la resistencia, millor dit, l' agresió, la exercian contra Espanya, los filipins no eran considerats com á bandolers pe 'ls yankis.

De tevas á mevas... ¡no n' hi ha poca de diferencia!

¿Quinas horas han dedicat y dedican generalment los escriptors y artistas á la producció de sas obras?

Segons una revista estrangera, sembla que las horas adoptadas pe 'ls mateixos, son las del mati,

Fleury aconsella que 's comensi 'l treball desseguida d' aixecarse.

Víctor Hugo s' aixecava á las set del mati, y al instant se posava á desarrollar las ideas qu' havia concebut lo dia anterior en son passeig vespertí.

Michelet s' aixecava molt aviat; á las quatre del mati en sa primera joventut, avants de las cinch á la meytat de sa vida, y á las sis á las darrerias de la mateixa.

Alexandre Dumas (pare) treballava casi sempre desde que s' aixecava, á las onze del mati; tornant al treball després de haver esmorzat.

Darwin treballava també cada mati unas tres horas.

Lo qui ha matinat mes ha sigut Brown-Séguard, que haventse acostumat á entregarse al descans á las vuit le la nit, se posava á treballar á las dos de la matinada.

Zola treballa tots los matins.

No obstan no son las horas matinal las únicas que dedican al treball los escriptors, sino que després de dinar buscan do uments, los estudian y classifícan, enterantse també de las obras mes notables que veuhen la llum pública.

Existeixen escriptors que prefereixen dedicar la nit al treball. Littré passava el dia fora de casa seva y no començava á treballar hasta las sis de a tarde, no donant per terminada la tasca hasta las quatre ó las cinch del mati següent. Sant-Hilaire, amich del anterior, deplorava la costum del mateix, dihent: «S' en va á dormir quan jo m' aixeco, y s' aixeca quan jo m' en vaig á retiro.»

Encare que no 's tracti d' un escriptor, nosaltres podé n anyadir á las anteriors notas, que en Villaverde va formar sos presupostos, á tres quarts de quinze.

Telegramas

Del nostre servey... obligatori

ANTEQUERA, á l' hora dels pollos: Dispenseu si hi a'acat lo vostre programa de Manresa, porque 'l meu objecte no ha sigut altre, qu' atacar al Govern que 'l tolera. Encare que 'ls meus brams no arriban al cel, si haig de parlarvos ab franquesa, anyoro l' olla del presupost.

Romero Romesco.

RECARRECH DE CONSUM, á l' hora de reven ar als pobres: Hi ha derrotas que son victorias y victorias que son derrotas. Suposo que ja haureu comprés que 'm refereixo á la votació del altre dia, en la que vaig tenir lo tupé de donarme un vot de confiansa á mí mateix.

Vilaverda.

PRESIDENCIA, á l' hora del escándol; Tothom me diu, y es una veritat com un temple, que jo tinch la culpa de que 'ls catalanistas tingan tantas agallas, porque jo vaig posarlos lo bech al aygua pera escalar lo poder, y ara no 'ls dono beure. ¡Me sembla qu' aixó acabarà com lo rosari de l' auror!

Gil Pela.

ALBIÓ, á l' hora de rebre: Las pinyas dels boers, cada dia 's fan mes insoportables. Aquesta gent ha demostrat á las nacions que 'ns titulé m civilizadas, que l' art de la guerra es una pamplina. Per lluytar ab éxit, bas a defensar una causa justa y portar las calsas ben cordadas.

Un inglés d' Inglaterra.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dia 13 d' aquest mes)

No serve xen los Epigramas de E. Sala; Engrunas y Casat al vol, de Novi; Del meu jardinet, de Homedes; Dos que jo conech, Intima y Avís, de Valls; A una nena de Vilassar, de Codol-Dret, y Intima, de Alfons M.

Publicarém: Allí... allí soch y Histórics, de E; A las noyas de Premiá, del Noy, y un epigrama, de Rampells.

LITOGRAFÍA BARCELONESA

de Ramón Estany

6, SANT RAMÓN. 6 — BARCELONA

REFLEXIONANT

—Veyam si aquest any per Carna-
val farem algun brillantet al Liceo.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

*Hú-primera vegetal,
animal es la segona;
y quan vull menjà total
vaig á casa la Ramona.*

TARJETA

ROSA RIGOL
MODISTA

Tarrassa

Formar ab las anteriors lletras de-
gudament combinadas, lo nom de
cinch pobles de Catalunya.

GEROGLIFICHS COMPRIMITS

: X A.

I "No cantes mas la Africana"

JOAN ROCAVERT.

LOGOGRIFOS NUMÉRICHS

- 1 2 3 4 5 6 7 8—Una mussa.
- 3 3 4 5 2 6 8—Un fruit.
- 8 5 8 3 7 8—Nom de dona.
- 3 3 7 5 8—Eyna de manyá.
- 1 2 5 8—Un fruit.
- 5 7 3—Número.
- 6 2—Negació.
- 7—Vocal.
- 3 8—Nota musical.
- 2 3 5—Un arbre.
- 5 2 6 8—Animal.
- 5 8 3 3 8—Carrer de Barcelona.
- 5 8 3 6 2 5— » »
- 1 2 3 2 6 4 8—Nom de dona.
- 3 3 2 5 4 3 3 2—Part del tocino.

PERITO LLACUNY.

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9—Motiu de un Pelota
- 9 3 4 2 8 8 9 2 — » » » ri
- 1 7 9 4 9 7 9 —Nom d' home.
- 2 6 7 6 6 2 Poble catalá.
- 9 4 7 3 2 — » »
- 8 9 4 2 — » »
- 1 9 8 — » »

- 8 7 —Nota musical.
- 9 —Vocal.
- 4 9 —Nota musical.
- 4 5 1 —Part del cos.
- 1 9 8 2 —Poble catalá.
- 1 5 2 3 2 — » »
- 8 5 7 6 6 2 — » »
- 1 7 3 4 5 4 9 —En las plassas de toros.
- 1 9 8 1 7 6 6 2 —Poble catalá.
- 1 2 6 6 2 4 7 6 6— » »

J. M. PINÓS.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 597

- Xarada-carta.—Se-re-na-ta.
- Tarjeta.—Las Figuras de Cera.
- Geroglifich comprimit.—Escolans.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

- Espanya y Portugal, trimestre. . . 1'50 pessetas
- Cuba y Puerto Rico, . . . 2'50 »
- Extranger, . . . 2'50 »
- Número corrent. 0'10 »